

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๕

จิตเสื่อม ทางไม่เคยเดิน สมบัติไม่เคยมี

หลวงตา มาเมื่อไร

โยม มาเมื่อวานนี้เจ้าคะ มาเครื่องบินตอนกลางวันเจ้าคะ

หลวงตา อ้อ เครื่องบินเที่ยวกลางวัน เดี่ยวนี้มัน ๔ เที่ยวบินะ แต่ก่อน ๓ เที่ยวบิน
เขยิบขึ้นเรื่อย ๆ ที่แรกมาเที่ยวเดียวก็ไม่มีใครขึ้น ครั้นต่อมากันขึ้นมากเขยิบเป็น ๒
เที่ยวแล้วต่อไปก็ ๓ เที่ยวบิน เดี่ยวนี้ ๔ เที่ยวบิน ภาวนายังดีอยู่หรือ

โยม ยังดีเจ้าคะ

หลวงตา เออ อย่างงั้นซิ ภาวนาเก่งนะนี่ใช้เล่นเมื่อไร

โยม ลูกได้เห็นหลวงตาเทศน์ในทีวีเมื่อวันอาทิตย์เจ้าคะ ที่น้ำตาร่วงนะเจ้าคะ
ลูกรีบมาเลย สุดยอดเลย

หลวงตา หือ น้ำตาท่านร่วง ให้น้ำตาเราร่วงแบบเดียวกันก็อย่างเดียวกัน ไม่ต้อง
ถามกัน เข้าใจหรือ พระพุทธเจ้าก็พระองค์ก็ตาม ผางขึ้นเป็นอันเดียวกันหมด ไม่ต้อง
ไปทูลถามท่าน นั่นละคำว่า สนฺทิกฺขุจฺโฆ รู้เองเห็นเองไม่ต้องถามกัน นีธรรมพระพุทธเจ้า
นี่ก็ทรงธรรมประเภทนี้มาได้ ๕๓ ปี เวลามันจะออกก็ผางที่เดียววันที่ ๒ ละมั้ง มีใครมา
แหงก็ไม่ว่านะ แห้งแล้วพังถึงเสียด้วย ถึงก็คิดว่าไปเลยเที่ยววันนั้น อย่างนั้นละ อย่างที่เรา
เคยพูด เมื่อวานนี้ก็พูดเรื่องหลวงปู่แหวน ท่านเก็บของท่านไว้อย่างงั้น มองดูที่ไหนก็มี
แต่ชี้ห่มุราชีมาแห่ง น้ำอันนี้จะไปชำระล้างอะไรจะเหมาะสมกัน น้ำที่สะอาดสุดยอด
ท่านก็อยู่ของท่านอย่างงั้นแหละ สิ่งสะเปะสะปะ พระก็พระถึงขยะ ประชาชนก็เป็น
ธรรมตาของเขา แต่พระที่จะมุ่งต่ออรรถต่อธรรมจริง ๆ กลายมาเป็นถึงขยะต่อหน้าต่อ
ตาท่าน ถึงน้ำที่สะอาดสุดยอดท่านก็เลยเปิดไม่ได้ ก็อยู่อย่างนี้ไปอย่างนั้น

พอวันนั้นเป็นวันจังหวัด ปัญหาสอดเข้าไป ๒ ข้อเท่านั้นแหละ ปัญหา ๒ ข้อนี้
พูดให้ยันเลย ถ้าไม่รู้จะถามไม่ได้ ถ้าไม่รู้จะตอบไม่ได้ว่างั้นเถอะ เพราะเป็นภาค ปจฺจตุ
ตัม เป็นภาค สนฺทิกฺขุจฺโฆ ในภาคปฏิบัติ เมื่อต่างคนต่างรู้อย่างเดียวกัน พอแยบทางนี้ทาง
นั้นก็ผิงออกมาเลย อย่างนั้นแล้ว หลวงปู่แหวนวันนั้นท่านรื่นเริงเอามากจริง ๆ นะ
เพราะท่านอยู่นั้นมานานเท่าไร ไม่เคยได้พูดธรรมะประเภทนี้ออกมาให้ใครทราบเลย
ท่านพูดเสียวันนั้น ในกุฏินั้นปรากฏเหมือนว่าพระทะเลาะกันเลยนะ กุฏิท่าน เสียงลั่น
ขึ้นทีเดียวเหมือนพระทะเลาะกัน ความจริงก็มี ๓ องค์ คือพระที่อุปัฏฐากท่านองค์หนึ่ง
กับท่านเองกับเราเท่านั้นเข้าไป

แหม ท่านนี่จริงจัง ๆ ตัวนี้แดงเลย นี่ละพลังของธรรม คือร่างกายนี้เป็นเครื่องมือของทั้งทางธรรมและทางกิเลส ถ้ากิเลสเป็นเจ้าของอยู่ภายในนี้แล้วแสดงออกมาก็ตัวแดงเหมือนกัน เป็นพินเป็นไฟพอกันพินาศนิบหายไปได้เลย นี่พลังของกิเลสพลังของธรรมพุ่งออกมาแรงเหมือนกันแต่แรงเป็นธรรม ไม่ใช่แรงเป็นพินเป็นไฟ วันนั้นท่านผาง ๆ ๆ ออกมา โห้ย มองดูท่านตัวแดงหมดเลย นี่อำนาจของธรรมพุ่ง ๆ ไม่มีกิเลสเจือปนแม้เม็ดหินเม็ดทรายเลย มีแต่ธรรมล้วน ๆ ออกเต็มเหนี่ยว ๆ ฟังนี้ถึงใจตลอดเลย ไม่ว่าประโยคไหนท่านขึ้น ถึงใจ ๆ ๆ ตลอดเลย พักที่สอง พักที่หนึ่งแรงมาก พักแรกเพียง ๑๐ นาที พอปั๊บเข้าไปนี่ท่านก็ผางออกมาเลย พอผางออกมาแล้วเราเข้าใจทันที ประมาณสัก ๑๐ นาที ท่านเหมือนจะหยุดนิ่งคอยฟังเหตุการณ์ พอท่านหยุดพักแยะบหนึ่งเท่านั้นเราก็กั๊บเข้าอีก คราวนี้ไปใหญ่เลยพุ่ง ๆ ๆ

นี่ละธรรมพระพุทธเจ้าอยู่ในหัวใจดวงเดียวจะเลิศเลอขึ้นในขณะนั้น ใครไม่เลิศก็ตามธรรมชาตินั้นจะเลิศ ใครไม่รู้ก็ตามธรรมชาตินั้นรู้ ใครสงสัยใครไม่เชื่อก็ตามธรรมชาตินั้นเชื่อ ๆ อย่างนั้นนะ นี่ธรรมพระพุทธเจ้า สด ๆ ร้อน ๆ สด ๆ ร้อน ๆ ต่อการปฏิบัติ ใครมีข้อปฏิบัติอย่างนั้นจะเป็นอย่างนั้น ๆ เพราะธรรมนี้เป็น อกาลิโก ไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลาเข้ามาทำลายได้ มีการปฏิบัติเท่านั้นเป็นสำคัญจะเปิดนี้ได้ ถ้าไม่ปฏิบัติก็ไม่มี ถ้าปฏิบัติเมื่อไรก็ขึ้นเหมือนกันกับกิเลส กิเลสก็เป็น อกาลิโก ไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลา ออกมาจากใจด้วยกัน พอเอ้อมไปทางกิเลสก็เป็นกิเลสขึ้นมา ๆ เต็มที่ของกิเลส ถ้าเป็นฝ่ายธรรมเอ้อมออกมาหรือแยะออกมาทางธรรมก็เป็นธรรมเรื่อย ๆ จนสุดยอดของธรรม อยู่ในหัวใจดวงเดียวนี้

ใจนี้ไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลา ตายไม่เป็นด้วย ภาวนาชิ เอาให้จริงจังซิ อย่างเมื่อวานนี้เขาวลัษณ์มาพูดนำฟัง มีอะไรที่ข้อง ๆ ใจอยู่เลยอธิบายอันนั้นให้พิจารณานั้นอีกทีหนึ่ง บอกอย่างนั้น พูดนำฟังทุกข้อเลย ก็มีข้อตอนปลายจะรู้สึกแหง ๆ ภายในจิตใจเราอยู่ เราเตือนเข้าไปอีกทีหนึ่ง ให้พิจารณาอย่างนั้น ๆ ลองดูซินะ ให้ย้าเข้าไปตรงนั้นอีกทีหนึ่ง เรื่องธรรมมีหลายประเภทนี้ ประเภทไหนมันก็ทำให้ติดใจทุกอย่าง เพราะฉะนั้นมันจึงหลงได้ ธรรมประเภทใดติดใจได้ทั้งนั้น ติดใจได้ก็หลงได้ แม้แต่สมาธินี้มันก็ติดใจอยู่ในสมาธิ ก็หลงอยู่ในสมาธิไม่ยอมออกทางด้านปัญญาซึ่งเป็นธรรมสูงกว่านั้น เมื่อไม่มีผู้มาเตือนมันติดมันเพลินอยู่นั้น เพลินทั้งวันทั้งคืน

เพียงสมาธิเท่านั้นมันแสนสบายแล้วนะ ไม่ติดได้ยังไง พอมีผู้มาเตือนเบิกออกทางด้านปัญญาที่จะแก้สิ่งที่ละเอียดแหลมคมกว่านี้ หรือแปลกประหลาดอัศจรรย์กว่านี้ ยังมีนะ ปัญญาจะเป็นผู้เปิดออก ๆ พอปัญญาออกก้าวเดินมันก็จ้อออก ๆ ทางนี้ก็ลดคุณค่าลง ๆ สุดท้ายเหมือนหนึ่งว่าไม่มีคุณค่า สมาธิที่เคยติดมานานมานด้วยความพอใจ

พอทางด้านปัญญาก้าวขึ้นมา นั้นละธรรมมีการติดได้ทุกชั้นของธรรม คือติดให้พอใจใน
 ณะ ไม่ก้าวเดินต่อไปหาความละเอียดยิ่งกว่านั้น ติดได้ไม่สงสัย ธรรมชั้นใดก็พอใจใน
 ชั้นนั้น ๆ ที่นี้พอใจมันก็อยู่นี้เสีย เมื่อพอใจในจุดไหนแล้วก็ต้องอยู่ ถ้ายังมียึดแบบ ๆ
 ยังมีอะไรที่จะขยับอีก มันก็สืบต่อไป

เรามันเห็นสด ๆ ร้อน ๆ นี้ พ่อแม่ครูจารย์มันขนบเอาอย่างหนักยังเถียงท่าน
 อีก ฟังซินะ ลงเถียงหลวงปู่มันได้เป็นยังงี้ เก่งไหม เก่งด้วยความติดของเรา ความหลง
 ของเรานั้นแหละ ไม่ได้เก่งอะไร ท่านฟาดเสียจนแหลก ถึงขนาดที่ว่าสมาธิหมูขึ้นเชียง
 มันไม่ยอมลงเชียง คือนอนจมอยู่ในสมาธิ คือนอนจมอยู่ในเชียง ความหมายว่างั้น นั้น
 เห็นไหมละ ถามเมื่อไรก็พูดอย่างอาจหาญ แต่ก่อนจิตวุ่นวิวุ่นวาย ท่านก็เห็นตั้งแต่ต้น
 ขึ้นไปหาท่าน จิตเสื่อมก็บอกท่านตรง ๆ เลย เจริญขึ้นไปแล้วเสื่อม ๆ อยู่อย่างนั้น
 ตลอด โห ทุกข์แสนสาหัส

เรื่องจิตเสื่อมแหม เราเทียบได้อย่างที่ว่า คนที่เคยมีเงินหมื่นเงินแสนเงินล้าน
 แล้วไปล่มจมด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง เหตุการณ์ใดก็ตามนะ แล้วก็ยังมีเหลืออยู่เงินในกระเป๋า
 หรือเงินในคลังในธนาคารจะเป็นหมื่นเป็นแสนก็ตาม จะไม่สนใจกับเงินที่ยังตกค้างอยู่
 นั้นเลย มันจะไปสนใจกับเงินที่จำนวนมากซึ่งล่มจมไปแล้วนั้น จิตมันอยู่นั้นนะ ผู้นี้จะผู้
 เตือดร้อนมาก ตาสีตาสาอยู่ตามท้องนาเขาหาเข้ากินเย็น วันหนึ่งเท่าไร เขาไม่ได้เป็น
 ทุกชั้นนะ ผู้ที่ล่มจมด้วยเงินหมื่นเงินแสน จมลงด้วยเหตุการณ์ใดก็ตาม แม้จะมีเงินอยู่ใน
 คลังเป็นหมื่นเป็นแสนก็ตาม เงินที่เป็นล้าน ๆ จมลงไปแล้ว จิตจะไปอยู่ที่นั่น เสียตาย
 อยากได้กลับคืนมา แล้วจะหาวิธีการใดถึงจะได้อย่างนั้นคืนมาอีก นี้ร้อนเป็นไฟนะ

เงินล่มจมลงไปเป็นล้าน ๆ จนไม่มีอะไรติดตัว เงินที่เหลือในธนาคารเป็นหมื่น
 เป็นแสนไม่มีความหมายนะ มันไปอยู่ไหนหมด นี้ละเป็นทุกข์เพราะอันนี้ แล้วจะไปสาน
 หวดขาย หวดใบหนึ่งราคาก็บาท กับเงินที่จมไปนั้นมันเข้ากันได้หรือ มันเห็นชัด ๆ
 อย่างนี้ละ เราจิตเวลามันเป็นที่แรกเหมือนหินนี้ละ อยู่ที่ไหนแน่นหนามันคงสบายแสน
 สบาย แต่เราไม่รู้จักรักษา เพราะทางไม่เคยเดิน สมบัติไม่เคยมี จึงไม่รู้จักรักษา
 มันก็เสื่อมลง เสื่อมไม่ได้เสื่อมมาก พอเข้าสนิทได้บ้างไม่สนิทได้บ้าง มีแปลก ๆ อ้าว
 ผิดปรกติแล้วโดดเลย มันลงหมดเลย มันลงหมดนี่ตอนมันทุกข์มากนะ อยู่ที่ไหน
 เหมือนไฟไหม้กองแกลบอยู่ในหัวอก ร้อนอยู่งั้น แหม ทุกข์มาก เห็นโทษจริง ๆ เห็น
 โทษของจิตเสื่อม

แต่ก่อนเราไม่มีจิตอย่างนี้เราก็สบาย เหมือนตาสีตาสาอยู่ตามท้องนาที่สบาย
 แบบนั้น พอได้มีเงินก้อนคือสมบัติสมาธิแน่นหนามันคงขึ้นภายในใจแต่เสื่อมไปเสียนี้
 แหมทุกข์มากนะ ทุกข์จริง ๆ จากนั้นก็ฟิตกันใหญ่เลย ทำวิธีไหน ๆ ไม่ให้มันเสื่อมมัน

ก็เสื่อม มันเสื่อมลงไปแล้วนี้เราพยายามอยู่ประมาณ ๑๔-๑๕ วัน บางคืนไม่นอนเลย มันก็เสื่อมลงต่อหน้าต่อตาพอถึงกาลเวลามันแล้ว ขึ้นไปเจริญอยู่ทรงอยู่ได้สองสามคืน ลึกเดี่ยวเคลื่อนแล้ว สุดท้ายก็ลง ดึงยังงี้ก็ไม่อยู่ ๆ มันก็ทุกข์อีกแหละ ลงไปแล้วฟื้นขึ้นมาอีก พยายามกลิ้งครกขึ้นภูเขา พยายามกลิ้งขึ้นไป ๆ พอขึ้นไปได้สักสองสามวันเท่านั้น ที่นี้ก็ลี้กลับมาทับหัวเราไปด้วย ๆ มันก็เป็นทุกข์มากเราไม่ลืมนะ จึงว่าเป็นบทเรียนอันหนึ่งที่จะได้สั่งสอนลูกศิษย์ก็ได้นะ เวลามันผ่านมาแล้วมันเข้าใจหมดเรื่องสอนใครแยบไปทางไหน จะเสื่อมมันรู้ทันที

มันหมดทาง เสื่อมแล้วเจริญ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ปีกลายถึงเดือนเมษาปีหน้า มีแต่เสื่อมเจริญอยู่นี้เป็นปีกว่า พฤศจิกายน ธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน มันเสื่อมถึง ปีกับ ๕ เดือนนะ นี่ละทนทุกข์ทรมานตกนรกทั้งเป็นเลย แหม ทุกข์มากจริง ๆ หาอุบายวิธีการต่าง ๆ แต่มันคืออย่างหนึ่งที่มีมันไม่มีออยที่จะแก้ไขตัดแปลงวิธีไหน ๆ ถ้ามันมีความอ่อนใจลงไปสักนิดฟังเลยนะ จึงได้มาพิจารณาตั้งให้ดี ฟาดทีหลังนี้เอากันอย่างมันคงกับคำบริกรรมนี้แหละ เรากำหนดเอาจิตเฉย ๆ มันอาจมีเวลาเปลวได้ คราวนี้จะเอาคำบริกรรม เรามันติดพุทโธมาแต่ตั้งเดิม เราจะเอาพุทโธติดกับใจ ใจดวงนี้จะไม่ยอมให้คิดเรื่องอะไรทั้งนั้น ประหนึ่งว่าโลกนี้ไม่มี มีแต่ความรู้กับพุทโธ

แต่ใจเราไม่ได้เหมือนใจใครนะ ถ้าลงปักลงตรงไหนขาดสะบั้นไปเลย แก้ไม่ได้เลย นี่ละเรียกว่าตกนรกทั้งเป็นตอนนี้อีกอันหนึ่ง บังคับจิตไม่ให้มันคิดกับอะไรเลย ตั้งแต่ตื่นนอนปั๊บพุทโธติดปั๊บเลย จะไม่ยอมให้เปลวไปไหน มันจะเคลื่อนเรื่องราวอะไรก็ตามพุทโธนี้จะติดแน่น นี่มันหนักตรงนี้หนักการบังคับจิต หนักมากตรงนี้ ไม่ยอมให้คิดไปไหน ทำไมมันเสื่อมไปได้ คราวนี้จะไม่ให้มันเปลวจากพุทโธ ที่นี้ทอดอาลัยนะ เอาเสื่อมก็เสื่อมไป เจริญก็เจริญไป เราได้หวังโยพอแล้ว สร้างกองทุกข์ขึ้นเพราะความเสียหายความหวังโยนี้จนอกจะแตกแล้ว คราวนี้เราจะไม่เสียหาย เอา จะเสื่อมก็ให้เสื่อมไป จะเจริญก็ปล่อยไว้ตามสภาพเหมือนกัน แต่คำว่า พุทโธ เป็นคำบริกรรม กับสตินี้ติดแน่นเลย จะไม่ให้พรากจากกันเลย เราจะเอาเท่านี้ เราจะจมก็ให้จมกับพุทโธด้วยสตินี้จะเจริญจะเสื่อมก็ตามเราจะไม่เอาไหน

พอตัดสินใจอย่างนั้นแล้ว เอาวิธีนี้แหละ ที่นี้ก็ใส่ปิ้งเลย ติดมับเลย พอดีสับ จังหวะกับพ่อแม่ครูจารย์มันไปเผาศพหลวงปู่เสาร์ ท่านก็สั่งเสีย เราอยู่คนเดียว ให้ท่านมหาอยู่นั้นจะกลับมาหา ให้ภาวนาให้ดีนะ ท่านว่านะ ท่านไปแล้วที่นี้หมุนตัวเลยคนเดียว ทั้งวันไม่ให้เปลวเลยเทียว ฟังซินะ ทั้งวันเปลวไม่ได้เลย ไม่ให้เคลื่อนย้ายไปไหน เอ้า มันจะเป็นยังงี้ให้รู้ นี่ละวิธีทดสอบจิตตัวเอง ความเสื่อมความเจริญไม่เอามายุ่ง ยุ่งพอแล้ว สร้างพินสร้างไฟเผาหัวอกเราจนอกจะแตก คราวนี้จะไม่ให้ยุ่ง จะอยู่กับพุทโธ

ด้วยเป็นคำบริกรรมกับสติติดแนบกัน เอ้า พุทโธพาจम्म พุทโธพาขึ้นขึ้น ไม่เอาอะไร ชัดกันนี้ไม่ได้หลายวันนะ ไม่ให้ผลจริง ๆ นี่มันของเล่นเมื่อไร ถึงเวลาไปปัญหาต ไปแต่พุทโธไม่ถอย ใครเอาอะไรใส่บาตรให้ไม่สนใจ ได้อะไรไม่สนใจ ตาเห็น แต่จิตสติ กับพุทโธนี้ไม่ยอมปล่อย ถึงขนาดนั้นนะ

ความเพียรทั้งวันเว้นแต่หลับ ตื่นขึ้นปั๊บติดกัน ๆ จะเอาสติเอาจริงจากนี้ มัน จะเป็นยังไง พุทโธพาจम्मมีอย่างเธอ เราไม่เคยเห็นพระพุทธรเจ้าพุทโธพาโลกสงสารจम्म เราติดกับพระพุทธรเจ้านี้มันจะจम्मเธอ เอาจम्मวางั้นเลย ปักจิตผางลงไป นั่นละ ต่อไป จิตใจก็ค่อยแน่นหนามันคงขึ้น ๆ แต่ไม่ปล่อยนะ คำบริกรรมไม่ปล่อย นี่ทำทั้งหลาย ฟังเสียนะ นี่เด็ดขนาดนั้นนะ นี่ก็ตกนรกทั้งเป็นอันหนึ่ง ที่บังคับจิตทั้งวันทั้งคืนไม่ยอม ให้คิดอะไรเลย ให้คิดกับพุทโธคำเดียวนั้น หนักมากนะ เป็นทุกข์มาก ความอุตสาหะ พยายามติดแนบตลอด ปัดกวาดนี้ไม่ให้ผลเลย นั่นเป็นแต่เพียงกิริยา สำหรับอันนี้ เป็นจริงเป็นจังมากตลอด

พอต่อไปจิตใจก็ค่อยสงบเข้ามาเห็นประจักษ์นะ ไม่ปล่อยตลอด จนกระทั่งจิต แนบสนิท เออ ถูกต้องแล้วที่นี้ ค่อยดีขึ้น ๆ เอา เรื่องเจริญเรื่องเสื่อมไม่เอามายุ่ง จะจับ อันนี้ตลอด ต่อมาก็ค่อยเจริญขึ้น ๆ จนกระทั่งถึงขั้นที่มันเจริญขึ้นแล้วเคยเสื่อม เอา ถึง ขั้นนี้มันจะเสื่อมเอ้าเสื่อมไป แต่พุทโธนี้จะไม่ปล่อย ไม่สนใจกับความเสื่อมความเจริญ ของจิต สนใจติดแนบอยู่กับพุทโธคำบริกรรมด้วยสติเท่านั้น พอถึงนั้นแล้วปล่อยเลย เอ้า จะเสื่อมก็เสื่อมไป แต่ก่อนเราบังคับบัญชาแทบเป็นแทบตายมันก็เสื่อมตลอด คราวนี้ไม่สนใจ เอ้า เสื่อมไป พุทโธกับสตินี้ไม่ให้เสื่อม มันแน่น ๆ พอถึงนั้นแล้วแทนที่ จะลงไม่ลงนะ แนบแน่นเข้า ๆ

เอ้า ที่นี้เป็นอย่างนี้ หากไม่ปล่อย เพราะเข็ดจริง ๆ แหมเข็ดมากจิตเสื่อมนี้ จน กระทั่งแน่นปึ๊งเข้าอีก แน่นปึ๊งนี้มันก็เคยพาเราเสื่อมแล้วนี้ เราถึงขั้นจิตที่แน่นปึ๊งนั่นเอง ที่เรานอนใจจิตเราเสื่อม เอ้า แน่นก็แน่น ที่นี้เราไม่ปล่อยเราไม่ปล่อยไปตาม ชัดกันมันก็ แน่นเข้า ๆ จากนั้นพอพ่อแม่ครูจารย์มันไปเผาศพกลับมาเราก็ไปดักรับท่านที่ธาตุพนม แล้วมาด้วยกัน พอมาถึงบ้านนามน คราวนี้ไม่ไปนาสีนวลแล้วนะ มาที่บ้านนามนกับ ท่านเลย พอมาถึงบ้านนามน ไร่หวัดใหญ่ของท่านค่อยลดลง ภาระของเราทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับครูบาอาจารย์เรียกว่าบกลงไปแล้ว มาอยู่กับเพื่อนฝูง เพื่อนฝูงก็ช่วยกัน ที่นี้ก็ปล่อย ชัดกันเลยทางด้านภาวนา

พี่น้องทั้งหลายฟังนะ จากนั้นมาเข้าที่ภาวนาฟาดตลอดรุ่ง ๆ นั่งขัดสมาธิทำ เดียวไม่มีข้อยกเว้น มีข้อเดียวคือเว้นแต่ครูบาอาจารย์หรือพระเณรเกิดอุบัติเหตุขึ้นภายในวัดนี้ ในเวลาที่เรากำลังนั่งภาวนา อธิษฐานใจไม่ลุดนี่นะ ถ้าเหตุนี้เกิดขึ้นเราจะลุดไป

ช่วยเหตุการณ์ต่าง ๆ สำหรับตัวเองไม่ให้มีข้อแม้ เป็นก็เป็น ตายก็ตาย ปวดหนักปวดเบา เข้าปวดเลยให้ทะเล็กออกเลย ที่จะให้ลุกจากที่เป็นไม่มี มียกเว้นข้อเดียว ฟาดเสียตลอดรุ่ง นี่แหละที่ตลอดรุ่ง

มันจะตายจริง ๆ มันหาทางออกนะคนเรา ไม่มีอะไรทุกข์ยิ่งกว่าการนั่งตลอดรุ่งนะ แหม.ทุกสัปดาห์ทุกส่วนร่างกาย กระดูกนี่เหมือนจะแตกจะหักเป็นไฟเผาศพทั้งเป็นเลยไม่ถอย สติปัญญาหมุนตัว ๆ พอลงก็ผาง นั่นให้เห็นแล้วนะที่นี้นะ เวลามันจะเป็นจะตายมันแยกมันแยะเรื่องทุกข์ กาย เวทนา จิต ธรรม มันขัดกันอยู่นั้นไม่ยอมออกนะทุกข์เท่าไรจิตยิ่งหมุนเรื่อย ๆ เลย ให้ถอยไม่มี ที่นี้หมุนไปหมุนมามันก็ได้จังหวะ ๆ มันก็ลงผิงเลย พอลงนี้สว่างจ้า โธ.อัศจรรย์ เยียบหมดเลยไม่มีอะไรเหลือ

ทุกข์กำลังเป็นไฟเผาที่นั่นพอมันรอบกันแล้ว ทุกข์ก็ดับพริบไปพร้อมกัน จิตก็ลงจ้าเลย นั่น นี่เป็นครั้งแรกในการนั่งสมาธิตลอดรุ่ง เรียกว่าเป็นคติได้อย่างเอกทีเดียว มันก็ขึ้นภายในอีก ที่นี้ไม่เสื่อม เสื่อมไม่เสื่อมก็ตาม นี่ก็เป็นอันหนึ่งที่เราจะปฏิบัติต่อตัวของเรา ต่อความเคยเสื่อมเคยเจริญมานี้ เราแทบเป็นแทบตายแล้ว จะว่าเชื่อก็ไม่เชิงไม่เชื่อก็ไม่เชิง ที่ว่าที่นี้ไม่เสื่อมว่านั่น ขึ้นมาบอก ออกมาก็พึดกันอีกเหมือนเก่า เสื่อมไม่เสื่อมไม่สนใจ เว้นสองคืนบ้าง สามคืนบ้าง เอาอีก เอาที่ไรจำทุกคืน ๆ ได้หลักได้เกณฑ์ มันเหมาะที่นี้แหละ แน่ใจเลยที่ไม่เสื่อม

นั่งเก้าคืนสิบคืนนะ จะเว้นสองคืนสามคืนบ้าง นั่งตลอดรุ่ง ได้ทุกคืน ความแปลกประหลาดอัศจรรย์จ้าขึ้นมา ๆ ได้ทุกคืน เพราะฉะนั้นมันจึงเอาตายเข้าว่าเลย ธรรมนี้เหนือตาย เลิศเหนือตาย เอาตายเข้าบูชาเลย จากนั้นมาก็แน่ใจว่าไม่เสื่อม ถ้าเสื่อมคราวนี้เราต้องตาย มันจะตายแบบไหนก็ตาม คือเราเซ็ดถึงขนาดนั้นแล้ว จึงต้องบังคับจิตจะไม่ให้เสื่อมอย่างนั้นอีกต่อไป ถ้าความเสื่อมมีเมื่อไร ความตายต้องมี มันเป็นไปได้นะจิตใจของเราละ เพราะมันเด็ดจริง ๆ นี่นะ มันถึงขั้นจะควรตายแบบไหนมันอาจจะเป็นไปได้ เพราะฉะนั้นจึงเอาอันนี้ไม่ให้มันเสื่อม จากนั้นมาจึงก้าวขึ้นจนกระทั่งเป็นสมาธิ ไปสบายอยู่สมาธิละที่นี้

จนพ่อแม่ครูอาจารย์ลากออกสมาธิ ว่าหมุนขึ้นเขียง ๆ นอนตายอยู่ในสมาธิ ความสุขในสมาธิก็เท่าเนื้อติดฟัน เนื้อติดฟันมันมีความสุขมากน้อยเพียงไร หือ ๆ เอาเลยนะ นี่แหละสุขในสมาธินี้ มันเท่ากับความสุขในเนื้อติดฟันเรานั้นแหละ เพียงเท่านั้นแหละท่านว่า ขนาบใหญ่เลย นี่ความสุขหมุนขึ้นเขียง ขึ้นเขียงแล้วไม่ยอมลง คือความติดนี้ก็ติด มันควรติดอะไรมันติดได้นะจิต เพราะไม่เคยรู้ในสมาธิก็ติดสมาธิ ที่นี้ออกทางด้านปัญญา มันก็หมุนของมันตัวเลย นี่ท่านก็รังเอาไว้ นั่น มันต้องอาศัยครูอาจารย์ผู้ที่

ผ่านไปแล้วทั้งนั้นแหละ มันถึงจะไปด้วยความคล่องแคล่ว เอาตัวของเรายันเลย มีพ่อ แม่ครูอาจารย์แหละเป็นผู้ลับผู้เขกตลอดเวลา

พอออกทางสมาธิแล้ว ที่นี้มันเห็นคุณค่าของปัญญาการฆ่ากิเลสละซี้ที่นี้ มันเห็นคุณค่าความสว่างไสวแบบคายทุกอย่าง มันกระจายออกทางด้านปัญญา กิเลสตัวใดที่ไม่เคยเห็นไม่เคยรู้ ทั้ง ๆ ที่มันอยู่กับตัวเอง มันก็รู้ด้วยปัญญา ๆ เอ๊ะ.ชอบกล ๆ เรื่อยนะ ที่นี้ก็หมุนเลย หมุนที่นี้ก็หมุนใหญ่เลย ไม่นอนทั้งวันทั้งคืน นอนเห็นไหมละ ที่นี้เวลาปัญญาก้าวเดินมันอัศจรรย์อีกแบบหนึ่งนะ เรื่องสมาธิว่าเป็นความสุข มันก็แบบท่านว่า เนื้อติดฟันนั่นเอง โอ้ย.นี่สมาธินี้มันนอนตาย ไม่เกิดประโยชน์อะไร ปัญญาต่างหากแก้กิเลส

ที่นี้ว่าปัญญาแก้กิเลส มันก็หมุนไปทางปัญญาแก้กิเลส เลยไม่รู้จักยับยั้งตัวเอง กลางคืนไม่ได้นอน บางที่ถึงสองคืนสามคืนมันจะตายจริง ๆ จิตมันหมุนตัว ๆ ด้วยปัญญา ขึ้นหาท่านอีก พอขึ้นหาท่าน พ่อแม่ครูอาจารย์ว่าให้ออกทางด้านปัญญา เวลาที่มันออกแล้วนะ ก็บอก มันออกยังไงท่านว่า โอ้ย บางคืนไม่ได้นอนเลย นี่ก็ไม่ได้นอนได้สองคืนสามคืนแล้ว มันหมุนตัว ๆ เลย นั่นแหละมันหลงสังขาร ขึ้นเลยนะ เห็นไหมละ เมื่อมันเลยประมาณสังขารส่วนสมุทัย แทรกเข้าไปในสังขารของปัญญาได้ แต่ก่อนเราไม่รู้ละ

ท่านไม่พูดมากกับเรา มีแต่เอาไม้ทั้งท่อนมาให้จระไนเอง ท่านไม่แจงนะกับเรา นี้ไม่มีแจง ไม่ว่าธรรมะขั้นใด พ่อแม่ครูอาจารย์มัน ถ้าเป็นไม้ก็เอาไม้ทั้งท่อนมาให้มันเลื่อยเอาเอง มันฉลาดให้มันเลื่อยเอาเอง ไม่ฉลาดให้มันเอาขนซุงทั้งท่อนนั้นทับหัวมันเสีย มันโง่ความหมายว่าจั้น นั่นแหละมันหลงสังขาร ทางนี้ก็ออกเลย ถ้าไม่พิจารณามันก็ไม่รู้ เราว่า นั่นแหละบ้าหลงสังขาร ว่าเลยนะ เท่านั้นแหละ ที่นี้ไม่ตอบ มันเห็นจะถูกอย่างท่านว่าแหละ เป็นมาตั้งแต่สมาธินั้นแล้ว แต่มันไม่ถอย หมุนตัว ๆ

สรุปความลงมา ถึงขั้นเวลาปัญญามันออก มันเบิกกว้างมันเห็นในเรื่องภัยอะไร ๆ กิเลสที่ฝังจมมานาน พวให้เกิดให้ตายลงนรกอเวจี คือกิเลสที่ฝังอยู่ในใจ ใจมันไม่เคยตาย บาปกรรมทั้งหลายมันก็ติดอยู่กับใจพาลง เป็นอย่างนั้นนะ ที่นี้เวลามันได้เห็นด้วยปัญญามันเห็นหมดนี้ เมื่อเราได้เห็นโทษของกิเลสมากเท่าไร ก็เห็นคุณค่าของธรรมของสติปัญญามากเท่านั้น นี่ละมันบั่นของมันนะ ไม่รู้จักหลับจักนอน ตลอดรุ่งไม่นอนนอนลงก็หมุนกันอยู่ภายในใจ เหมือนนักมวยต่อยกันอยู่ตลอดเวลา ไม่มีการให้น้ำ มันก็จะตายละที่นี้

เวลามันจะตายจริง ๆ ก็หึ้กเข้าสมาธิ บังคับเข้าสู่สมาธิ ให้อยู่ในความสงบ เพราะสมาธิของเรามันก็เกรียงไกรพอแล้ว แต่เวลานั้นไม่สนใจกับสมาธินะ หมุนแต่ทาง

ด้านปัญญา เพราะเห็นคุณค่าของปัญญาเหนือขึ้น ๆ โดยลำดับ เวลามันจะตายจริง ๆ มันไม่ได้หลับได้นอน กลางวันนี้ถ้าได้ลงทางจงกรมเดินทั้งวัน นั่นเป็นอย่างนั้นนะ ไม่มีเบรกห้ามล้อแหละ หมุนไปเรื่อย ๆ สติปัญญา เวลามันจะตายจริง ๆ หักเข้ามาสู่สมาธิ บังคับนะ ทั้ง ๆ ที่สมาธิมันเก่งพอแล้ว แต่เรื่องปัญญาเก่งกว่านี้ขนาดไหน มันจึงเห็นว่าสมาธิเนี่ยนอนตายอยู่เฉย ๆ นั่นเห็นไหมละ ก็ต้องหักเข้ามาเวลามันจะตาย หักเข้ามาสมาธิ ให้จิตสงบแนว ๆ บังคับอยู่นั้นไม่ให้มันออก คือออกมันจะไปทำงาน เรียกว่าต้อยเลยถ้าออกแล้วไม่ถอย บังคับ

โอ้ย.เวลาจิตเข้าสู่สมาธินี้มันสงบเยือกเย็นแนว เหมือนถอดเสื้อถอดหมอนนะ พัก...เย็น แต่บังคับไว้นะ ถึงขนาดนั้นยังต้องบังคับ ถ้าไม่บังคับมันออก เพราะทางด้านปัญญาเหนือกว่าสมาธินี้ บังคับ พอเห็นได้กำลังวังชาเต็มที่แล้ว เอ้า.ที่นี้ปล่อย พอเย็นแล้วพุ่งเลย มันเหมือนกับว่ามีดได้ลับหินแล้ว เจ้าของรับประทานอาหารมีกำลังแล้ว ไม้ท่อนเก่านั้นแหละ ฟันที่นี้ขาดสะบั้นไปเลย กำลังก็มีมีดก็คม แต่ก่อนมันไม่ทราบเอาทางสั้นทางคมลง มันพืดกันอยู่นั้น พอได้มาฝึกสมาธิพักสมาธิออกแล้วผึ้ง ๆ

นั่นละจิตเวลาได้เห็นโทษของกิเลสแล้วอยู่ไม่ได้นะ ใครก็ตาม เวลาเห็นโทษของกิเลสมันหมุนไม่หยุด หมุนเพื่อจะออก เวลาเห็นคุณของกิเลสนี้ก็หมุนไม่ออก ไม่หยุด มันเห็นคุณของกิเลส อย่างโลกเราเนี่ยโลกเห็นคุณของกิเลส กิเลสจึงสนุกหลอกได้สบาย ต้มได้ตลอด เอาทุกข์ฝังใจ ๆ ๆ ไว้ นี่ละผลของกิเลสเป็นทุกข์ฝังใจ ที่นี้เวลาได้เห็นโทษของกิเลส มันก็ผึ้ง ๆ ๆ เลย นี่เราสรุปเอานะ เรื่องความเพียรไม่ต้องบอก นี่ละท่านเรียกว่า ความเพียรกล้า คือไม่รู้จักเวลาพักผ่อนนอนหลับเลย หมุนตัวเหมือนนักมวยเข้าวงในกัน จะไปสนใจกับการพักการเจ็บการปวดอะไร มันไม่ได้สนใจนักมวยเข้าวงในกัน อันนี้ก็แบบเดียวกันหมุนตัว ๆ เวลามันจะตายจริง ๆ เข้ามาพักสักทีหนึ่ง จากนั้นก็พุ่งมันไม่อยากพักละเรื่องพัก

นี่ละสรุปลง เอาเต็มเหนี่ยว ๆ ตลอดเวลา เอาจนกระทั่งสรุปลงเลย ถึงวาระสุดท้ายก็อย่างว่า ผางที่นี้หมดเลย ความเพียรที่หมุนตัวเป็นเกลียวไม่ทราบหายไปไหน สติปัญญาที่หมุนตัวเป็นธรรมจักร เป็นสติเป็นมหาสติหมุนตลอดเวลาเนี่ย พอกิเลสซึ่งเป็นตัวข้าศึกขาดสะบั้นลงไป ความเพียรประเภทสติปัญญาประเภทนี้หมดปัญหาไปทันที สติกับปัญญานี้ก็เป็นเครื่องมือ พอเราทำงานสำเร็จด้วยเครื่องมืออะไรแล้ว เครื่องมือเราก็ปล่อย ๆ พอทำเสร็จแล้วเครื่องมือปล่อยหมด เขาปลูกบ้านสร้างเรือนเหมือนกัน เครื่องมือสร้างบ้านสร้างเรือนปล่อยหมด เวลาบ้านเรือนสมบูรณ์ นี่เวลาจิตมันสมบูรณ์ มันก็ปล่อยหมดเหมือนกัน นี่สติปัญญา มหาสติมหาปัญญา ความเพียรกล้าทั้งวันทั้งคืน

ไม่หลับไม่นอนหายใจไปหมด เป็นอย่างนั้นนะ นอนเวลาไหนก็นอน ไม่มีห่วงมีโยกับอะไร นะะ นี่ละจำเอานะ

นี่ธรรมพระพุทธรเจ้า เมื่อมีผู้ปฏิบัติตามอยู่จะเจอจะเห็นอย่างนี้ตลอดไป เพราะธรรมที่เป็นสวากขาตธรรมตรัสไว้แบบสมบูรณ์แล้ว สมบูรณ์แบบ เอาให้เดินตามนี้จะไม่เป็นอะไร ไปตรงแนวตามมรรคตามผลนั้นแหละ นี่พูดเรื่องภาวณาจำเอานะ เอาให้ดี ถ้ามีผู้ปฏิบัติอยู่เราจะเห็นตอนแห่งความสงบสุขเย็นใจ และตอนแห่งความรื่นเริงอยู่ที่ผู้ปฏิบัติธรรม นอกนั้นเป็นไฟไปด้วยกันหมด ใครจะสูงจะต่ำขนาดไหนอยู่ที่ฝ่าเท้าของกิเลสทั้งนั้นไม่ได้เห็นอกิเลส แต่ธรรมนี้เห็นอกิเลสเหยียบกิเลสลงไป เพราะฉะนั้นจึงมีสุข ๆ โดยสมบูรณ์ หากความทุกข์ไม่ได้ ผู้ปฏิบัติธรรมสมบูรณ์แบบแล้วไม่มีความทุกข์เอามาบีบบังคับได้เลย

ตั้งพระพุทธรเจ้าพระอรหันต์ ตั้งแต่ขณะกิเลสซึ่งเป็นตัวเหตุสร้างทุกข์ให้สัตว์โลกพังลงไปแล้วเท่านั้น เรื่องความทุกข์จึงไม่มีในใจพระอรหันต์ ความเลิศเลอเป็นนิพพานเที่ยง เลิศเลอนั้นเที่ยง เที่ยงตลอดไม่ต้องมีอดีตอนาคตเข้ามาทวนนะ หมด นั่นละท่านว่านิพพานเที่ยง เห็นประจักษ์อยู่ในหัวใจแบบเดียวกัน ผางขึ้นมาแล้วถามพระพุทธรเจ้าหาอะไร เท่านั้น เป็นอย่างเดียวกันหมด บรรดาสาวกพระพุทธรเจ้าก็พระองค์เป็นอันเดียวกันหมด ถามกันหาอะไรเท่านั้นพอ เอาละที่นี้ อันนี้เป็นเหตุแล้วก็พูด วันนี้พอเบา ๆ ดูเหมือนจะเป็นเทศน์กัณฑ์หนึ่งเหมือนกันนะวันนี้

โยม ขอโอกาส ที่ภาวณาแล้วตัดสินใจว่า คราวนี้ไม่เสื่อมนี้เป็นยังไง

หลวงตา ไม่เสื่อมก็บอกว่า ถ้าเสื่อมเราต้องตาย ขนาดนั้นนะ เพราะฉะนั้นเราจึงแน่ใจในจิตอันนี้ะ มันจะตายได้จริง ๆ มันก็มีตัวอย่าง พระโคธิกะ ท่านบอกว่า ฌานเสื่อมถึงห้าหน หนที่ห้าท่านเอามืดเชือดคอเจ้าของ คือมันทนทุกข์ต่อไปไม่ได้ เราย้อนรู้ได้ทันทีนะ ท่านเลยเอามืดเชือดคอ แต่ท่านมีอุปนิสัยนี้ ตอนนั้นท่านจะยังไม่ทรงบัญญัติการฆ่าตัวเองละมัง พอมืดเชือดคอเลือดทะลักออกนี้ ท่านมองเห็นเลือดท่านพิจารณาขณะนั้น บรรลุธรรมเป็นอรหันต์ขึ้นมาในเดี๋ยวนั้นเลย นี่ละมันมีสาเหตุว่าท่านเป็นยังไงท่านถึงยอมฆ่าตัวตาย ก็คือทนทุกข์ไม่ไหว แบกทุกข์เพราะจิตเสื่อมนี้แหล่มทุกข์จริง ๆ นะ เราเสื่อมตั้งปีกับห้าเดือน

เพราะฉะนั้นถึงได้ตัดสินใจ คราวนี้จิตของเราจะเสื่อมไม่ได้ถ้าเสื่อมเราต้องตายเท่านั้น เมื่อเราไม่ยอมตายจิตเราจะเสื่อมไม่ได้ เวลานี้เรารักษาด้วยวิธีใด จิตของเราจึงคงตัวอยู่ได้ขนาดนี้ รักษาด้วยวิธีนี้จะไม่ให้เคลื่อนด้วยวิธีนี้เลย นั่น มันก็พึดกันเลย จากนั้นจิตก็ไม่เสื่อมเรื่อย ๆ พุง ๆ เลย ถ้าเสื่อมอาจจะตายได้ คือมันเหลือที่จะทนต่อไปมันทุกข์จริง ๆ เหมือนไฟเผาไหม้หัวอกนี้ แหล่มตั้งแต่ก่อนจิตไม่เคยเป็นสมาธิก็อยู่

ธรรมดาเหมือนโลกทั่วไป เหมือนตาสีตาสายอยู่ตามท้องถิ่น พอมีรายได้ขึ้นมามาก ๆ แล้วจมลงไปด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งนี้ แหม มันทุกข์แสนสาหัสนะ เราจึงไม่ลืม ที่นี้ก็จะให้พร

เปิดดูข้อมูล วันต่อวัน ทันต่อเหตุการณ์ หลวงตาเทศน์ถึงเรื่องอะไร ทาง internet
www.luangta.com